
Lähettäjä: OM Demokratia
Lähetetty: 21. syyskuuta 2016 12:25
Vastaanottaja: OM Oikeusministeriö; OM Demokratia
Aihe: VL: Demokratiapoliittinen toimenpideohjelma; kuulemistilaisuus 16.9.

OM 24/021/2015

Lähettäjä: Alikoski Maarit Rovaniemi [<mailto:Maarit.Alikoski@rovaniemi.fi>]
Lähetetty: 19. syyskuuta 2016 14:19
Vastaanottaja: Wilhelmsson Niklas (OM)
Kopio: Alikoski Maarit Rovaniemi
Aihe: Demokratiapoliittinen toimenpideohjelma; kuulemistilaisuus 16.9.

Hei Niklas!

Kiitos tilaisuudesta, se antoi lisää eväitä käytännön kehittämiseen. Alla käyttämäni puheenvuoro.

[ystmaarit alikoski](#)

Toimenpideohjelman teema-alueet muodostavat kokonaisuuden. Siksi on tärkeää tarkastella demokratiapoliittista toimeenpano-ohjelmaa systemisen kehittämisen näkökulmasta.

Miten yhteisten asioiden päätöksentekoa voidaan uudistaa, jotta se on demokratian toimivuuden kannalta nykyistä läpinäkyvämpää, kestävämpää ja perusoikeuksien näkökulmasta uudistuvaan kansavaltaisuuteen perustuvaa? Mitkä tulisivat olla demokratian kehittämisen ydinkohdat?

Tarkastelen kysymystä kuntien valmistelun ja päätöksenteon kehittämisenä edustuksellisen järjestelmän ja suoran osallistumisen kokonaisuudessa; osana valtio-maakunta-kunta hallinnonuudistusta ja siihen sisältyvää demokratiaintegraatiota.

Yhteinen yleistavoite, joka luo perustan kuntien sisäiselle demokratiatyölle on uudistettujen kuntaorganisaatioiden sekä johtamisjärjestelmien ennakoiva yhteensovittaminen kolmiportaiseen hallintomalliin.

Kuntien edustuksellisen järjestelmän ja suoran osallistumisen tulee toimia vuorovaikutteisesti ja kestävästi rakentuvan ja toimintansa aloittavan maakuntahallinnon kanssa. Näin valmistelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa voi toteutua asukkaan ja palvelujen käyttäjän näkökulma osana vaikuttavaa ja tehokasta hallinto- ja palvelumallia.

Demokratian ja palvelujen systeminen rajapintatyö on tärkeää yhteisen kokonaiskuvan ja tavoitteiden hahmottamiseksi, tiedolla johtamisen ja kokemuksesta oppimisen vuoksi sekä luottamuksen ja avoimuuden ja yhdessä tekemisen meiningin edistämiseksi

Kunnilta odotetaan jatkossa enemmän elinvoimaa, hyvinvointia, innovatiivisuutta sekä hyvin merkittävää sisäistä uudistumista ihmisten yhteisöinä. Kuntasysteemin tulee olla elinvoimaisempi jatkossa ja kehittämisen painopisteen tulee siirtyä ihmisen sisältä käsin tapahtuvaan uudistumiseen. Näin uudistetut rakenteet ja järjestelmät voivat onnistua.

Demokratian kehittämisen tulee painottaa sekä paikkaperustaisuutta että aluekehittämistä, verkostokuntaa sekä tärkeintä hyvinvoinnin ja menestymisen ehtoa ihmisten kykyä toimia yhdessä – perinteisesti ja sähköisesti.

Osallistumisjärjestelmällä linjataan kunnan tapa edistää demokratiaa. Suora osallistuminen ja vuoropuhelu sekä demokratiakasvatus integroituvat osaksi kunnan toimintatapaa ja kulttuuria.

Kehittämisen ydinkohtina tämä tarkoittaa:

- Ennakoiva viestintä toteutuu perinteisesti ja sähköisesti,
- Asianhallintajärjestelmä perustuu avoimeen tietoon, vuorovaikutteisuuteen sekä selkeään kieleen
- Kaupunkistrategiaan sisältyy suora osallistuminen
- Linjattu, ennakoiva ja suoran osallistumisen sisältävä toimintatapa toteutuu hallinnon ja palvelualueiden ydinprosesseissa (talouden ja toiminnan suunnittelu) sekä asioiden valmistelussa
- Avoin tieto, uudistetut toimintatavat sekä selkeä kieli toteutuu perinteisesti ja sähköisesti
- Kunnan maaseutualueen osallisuutta ja vaikuttamista kehitetään alueellisilla toimielimillä.
- Avoin hallinto, osallisuus ja vaikuttaminen sekä kumppanuudet kehittyvät tavoitteellisilla koulutuksilla ja monitahoarvioinnein.
- Erityisryhmien osallisuutta ja vaikuttamista vahvistetaan.
- Demokratiaa toteutetaan perinteisesti ja sähköisesti.

Kyse on pitkäjänteisestä demokratian kehittämistyöstä ja yhdessä uudistumisesta. Demokratiakasvatus ja koulutus, viestintä ja jatkuva arviointi ovat prosessin kivijalkaa.